

Locuțiat'a Redactorului

si
 Cancelari'a Redacțiunii
 in
 Straț'a fragatorului (Lő-
 vészutoka), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
 primi decât numai de la corespun-
 dincii regulari ai „Federationii.”
 Articlii tramisii si nepublicati se
 voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 8 fl. v. a.
 Pre șase lune . . . 6 „ „ „
 Pre anulu întregu . . . 12 „ „ „

Pentru tioman'a:

pro a. întregu 30 Fr. = 30 Lei u.
 „ 6 lune 16 „ = 16 „ „
 „ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa tim-
 brale pentru șase-care publica-
 tiune separat. In loculu deschis
 20 cr. de linia.
 Unu esemplariu costa 10 cr.

D'in Transilvani'a.

Pre urm'a celor publicate in N. 3. a. c. de-
 spre mersulu lucrurilor in Transilvani'a, ni mai
 venira si alte scrisori, si anume un'a de la Sibiu
 d'in 12/12, si alt'a de la Fagarasiu d'in 26 a lu-
 nei curinte. Nu le potemu dá publicatiu intru
 tota estensiunea lor. Suntemu de accordu in ceea
 ce observa dlu corespundinte de la Sibiu, că dacă
 strigam, si strigam cu totu dreptulu in contr'a
 nedreptatei si asuprelei, care ni vine pre fia-care
 d' de la inimizii seculari, se nu fimu egoisti, cu
 atât'a mai pucinu fatiari cătra noi insi-ne, se ni
 recunoscemu si marturisimu inca si peccatele nos-
 tre, cari rodu la firulu vietiei nostre, că-ci cu cătu
 voimu se le ascundemu, cu atât'a ni facemu n'oe
 insi-ne reu mai mare, se nu facemu ca passerea
 strucionulu, care si-ascunde capulu in tufa si apoi
 crede, că nu-lu vede nimeni, că-ci „cei de altu
 neamu” totu ne cuoscu pre noi, pentru că au in
 manele loru poliț'a, spionii, gendarmii, raporturile
 administratiunei politice, mii de acte judecatorești,
 etc. Cu tote aceste-a, in momentele de facia, tre-
 buie se tienemu computu si cu tempulu, cu *quando*.
 Asié ne vedemu constrinsi a dá inca si asta-data
 numai in estrassu unele passagie d'in acele-a
 epistole.

De la Fagarasiu ni se dice: „Ne totu vaie-
 ramu, că nu avemu scole. Nu avemu, că nu le
 voimu, că-ci chiaru in comunele curate, adeca de
 confessiune religioasă homogena, omenii nostri nu
 voiescu se tiena scola; p'na si scol'a comunale
 d'in Venet'a-inferiora a decadiutu intru atât'a, in-
 cătu abié mai are trei-dieci p'na in patru-dieci
 de baieti. La mai multi prenti li pasa de scola
 numai in casuri de acele-a, in cari si-potu scuti
 de catania căte unu fetioru de ai loru. Toem'a si
 de la fondulu fostulu regimentu I. la vre-o trei-
 patru scole nu se mai platescu leșiorele docenti-
 loru. Cu acelu fondu inca este mare confusiune,
 pentru-că nec' p'na asta-di nu se mai scie, cine
 dispune de elu. Nu scimu unde se cautam' caus'a
 in lips'a de energia a comitetulu s'eu, s'eu in ca-
 balele de la Pest'a. Dacă acele fonduri aru fi fos-
 tu scuiesci, treb'a s'ar' fi regulat' de multu; asié
 inse pote că se va regulá in vre-o noue dieci de ani,
 pre cătu adeca esistase regimentulu. P'na si sasii
 na lasa de rufne, pentru-că de ess. in districtulu
 Brasiovlui in 11 comune sasesci-romanesce, maio-
 ritățile reprezentantiloru comunali au votatu de
 voia de nevoia d'in veniturile comune pentru fia-
 care scola confesiunale, dupa propor-
 tiunea numerulu de docenti, căte una subventiune
 a n u a l e, si adeca pentru cele gr. res. romanesce,
 in comunele mai mice de la 67 fl. p'na la 99 fl.,
 era in cele mai mari de la 100 p'na la 169 fl.
 D'in contr'a, alte comune curatu romanesce, totu
 in fundulu regescu, nu voiescu se voteze nimicu
 pentru scole. Au nu este acest'a batu-jocura nesu-
 ferita? Acest'a e adeverata sclavia a spiritulu. Era
 in comune curatu romanesce, inse rupte in duoe con-
 fessiuni, batu-jocur'a este atâtu de mare, încatu amu
 ajunsu de risulu si de comedi'a sasiloru si a
 ungriloru. Indesiertu amu ascunde, că cert'a e
 certa, totu se aude. Dar' si are cine se se certe.
 Despre una parte inca totu se mai primescu la
 teologia nisce baietoi inca si d'in scol'a n o r-
 m a l e si cu unu cursu de căte 1, multu 1 1/2 de
 anu, si asié ignorantia in cleru se pune in per-
 manentia pre alti cinci-dieci de ani. Apoi se ve-
 deti, cum tremura auctoritățile respective, candu
 astu-feliu de copilo amenintia, că voru trece la
 alta lege; in locu se se arete cu tota energi'a si,
 hoc ipso că amenintia, se-i d'ee pre usia afara
 pentru totu-de-un'a, ele tremura de fric'a loru.
 Apoi nu este acest'a batu-jocura. De alta parte
 avemu esemple, că s'au hirononitu popi pentru
 căte una filiale de diece duoe-dieci de familie. P'na
 si cei betivi amenintia cu trecerea. Da ore nu
 sunt mai culpabili acei-a, cari primescu pre ase-
 menea betivi. Se-i lasa se treca la rabini. Ce ur-
 gia! Căti popi calvinesci ati v'uitu trecundu la
 catolici si vice-versa? Redacțiunile romanesce ar'
 trebui se publice legea, care opresce proselitismulu

sub pedeps'a temnitiei, că dora asié aru mai in-
 vetiá minte si ai nostri. Dara de ce se se totu
 faca la popi si acolo, uade sunt cu totulu de pri-
 sosu? Se mai merge si la catane, că d'in nemulu
 nostru abié avemu in armata vre-o patru sute de
 oficiari; se fia si 2—3 mii la 60 de mii de os-
 tasi romani. Se merge si la finantia.

Ungurii d'in Fagarasiu inca totu nu se odih-
 nescu, ei lucra ca desperati pentru denumirea fai-
 mosulu secuiv Lázár Mihály de mare capitanu.
 In 8. februarie va fi adunare districtuale, publi-
 culu abié accepta se veda, ore veni-va si acesta
 cestiune pre tapetu. Se mai accepta ca lucrările
 auctoritatiloru districtuali se fia trecute de nou
 prin sita mai desa. — Aici in Fagarasiu era s'a
 incuibatu jocarea in cărți ca si inainte de 1848.

De la Sibiu ni se spune, că ordinariatulu ar'
 fi venitu inca de la iuliu incoce in mare conflictu
 cu ministrulu cultelor, atâtu d'in caus'a scoleloru,
 cătu si pentru grecii d'in Brasiovu.

De la Poiana marulu aflam, că acolo nota-
 riulu a impuscatu pre ferestra a supr'a tata-s'eu,
 dara nu l'a nimeritu. Mai inainte cu căte-va mi-
 nute tat'a cu fiulu se batusera in ulitia. OIO.

Conventiunea intre Bismarck si Jules Favre.

Intre domnulu c. Bismarck, cancelariulu federatiunei
 germane, negociandu in numele Maiestății Sale imperatoarele
 Germaniei si regele Prusiei de una parte, si intre Jules
 Favre, ministrulu afaceriloru esterne alu guvernulu pentru
 aperarea nationala — ambii prevediuti cu plenipotentie re-
 gulate — s'au inchiaiatu urmatoriile stipulatiuni:

Art. 1. Unu armistițiu generalu pre întreg'a linia a
 operatiuniloru militare, puse in lucrare intre armatele nem-
 tiesci si francese, se va incepe pentru Parisu asta-di, era
 pentru departamente dupa trei zile. Armistițiuulu va durá 21
 de zile, si a numitu, se va incepe asta-di si (la casu candu
 nu s'ar' reinnos) va espirá pre totindenea in 19. februarie,
 la media-di. — Armatele belligerante si-voru tiené puse-
 tiunile loru reciproce, cari se voru despartí prin una linia
 demarcationala. — Acesta linia se estinde de la Pont d'
 Evêque de-a-lungulu litoralulu departementulu de Calva-
 dos, se abate spre Lagnières, in nordu-ostulu departemen-
 tulu La Mayenne, trecundu printre Briouze si Fromental.
 Atingundu departementulu La Mayenne la Lagnières, se
 estinde de-a-lungulu confiniulu, ce desparte acestu departe-
 mentu de cătra departamentele Orne si Sarthe, p'na in
 nordu de la Morannes si se continua estu-modu, că departe-
 mentele Sarthe, Indre si Loire, Loir-et-Cher, Loiret si
 Yonne le lasa ocupatiunei nemtiesci p'na la punctulu, unde
 in ostu de la Quare-des-Tombes se intalnescu departemen-
 tele Cote d'Or, Nièvre si Yonne.

De la acestu punctu, directiunea liniei se va rezervá
 unei complanari, indata-ce p'artile belligerante voru fi incu-
 nosciantiate despre operatiunile militare, cari se executa in
 departamentele Cote d'Or, Doubs si Jura. In totu casulu
 ea va taiá teritoriulu, care se va formá prin aceste trei
 departamente, lasandu ocupatiunei nemtiesci departamentele
 d'in nordulu, era ocupatiunei francese departamentele d'in
 sudulu acestui teritoriu. Departamentele d'in nordu si de la
 Pas du Calais, fortaretiile de la Givet si Langres d'impreu-
 na cu teritoriulu, ce le incungiura in periferia de 10 chilo-
 metre, si peninsul'a Havre p'na la una linia, ce are a se
 trage de la Etretat in directiune de la St. Romain, voru
 remané a fara de ocupatiunea nemtiesca, cele doue armate
 belligerante precum si avangardele loru voru stá in una
 distantia celu putienu de 10 kilometre de la liniile trase
 pentru despartirea pusetiuniloru lor. Fia-care d'in ambele
 armate si-reserva dreptulu a-si exercitá auctoritatea in teri-
 toriulu ocupatu de ea si a pune in lucrare mediu-locele,
 pre cari comandantii loru li tienu necesarie pentru executa-
 rea acestui scopu.

Armistițiuulu se estinde totu-una-data si a supr'a mari-
 nei ambeloru tiere, luandu-se ca linia demarcationala meri-
 dianulu de la Dänkirchen, in vestulu carui-a au a se tiené
 náile francese, era in ostulu lui cele nemtiesci, si unde,
 indata ce se voru pune in cunosciintia, au a se retrage si
 acele, cari se afla in apele vestice. Náile prinse dupa inchia-
 iarea si inainte de notificarea armistițiuulu se voru redá
 inderetru; totu asié se voru redá si prisionierii facuti in
 luptele d'in intervalulu susu atinsu. Operatiunile militare de

pre terenulu departementelor Doubs, Jura si Cote d'O
 precum si asediarea Belfort-ului se continua, si inca inde-
 pendinte de armistițiu, p'na in momentul, candu se va
 face una complanare in privint'a liniei demarcationale, ce
 are a se retrage prin cele trei departamente mentiuante.

Art. 2. Armistițiuulu, inchiaiatu in modulu acestu-
 are de scopu a pune guvernulu aperării nationala in puse-
 tiunea d'a conchiamá una adunare aleasa liberu, carea va
 avé a se pronuncia, dacă resbelulu are a se continua, s'eu
 sub ce conditiuni se se inchiaie pace. Adunarea se va in-
 truni in Bordeaux. Comandantii nemtiesci voru inlesni cătu
 mai tare alegerea si ingunirea deputatiloru.

Art. 3. D'in partea auctoritătii militare francese se va
 predá numai decâtu armatei nemtiesci tote forturile, cari
 formeza lini'a estrema a aperării Parisulu, d'impreuna cu
 totu materialulu de resbelu. Comunele si casele cari jactu
 intre aceste forturi si afara de acesta linia de aperare se
 voru poté ocupá de trupele nemtiesci p'na la una linia, ca-
 rea se va statorí de cătra commissarii militari. Trupelor
 ambeloru armate li este interd'isu a calcă pre terenulu ce
 jactu intre acesta linia si intre cerculu internu alu fortifica-
 tiuniloru de la Parisu. Modulu predării forturiloru si a stato-
 ririi liniei susu atinse formeza obiectulu unui protocolu
 deosebitu, care se va aclude acestei conventiuni.

Art. 4. Sub decursulu armistițiuulu armat'a germana
 nu va intrá in Parisu.

Art. 5. Tunurile sunt a se departá de pre teritoriulu
 cetătii, ér' laffetele au a se ducé in forturile, pre cari le
 va desemná unu commissariu alu armatei nemtiesci.

Art. 6. Garnisonele, militarii de linia, gardele mobile
 si trupele de marina d'in forturi si d'in Parisu voru deveni
 captive, a fara de una divisiune de 12.000 fetiori, pre cari
 auctoritatea militaria d'in Parisu i va primi pentru servitiulu
 internu. Trupele captive si-voru depune armele; aceste se
 voru asediá in locurile destinate, si dupa datin'a resbelulu
 se voru predá, conformu regulamentulu, prin commissari.
 Aceste trupe romanu in intrulu cetătii, d'intre a carei ba-
 riere nu li este iertatu a iesi sub decursulu armistițiuulu.
 Auctoritătile francese primescu obligatiunea d'a veghiá, ca
 veri-care individuu apartienetoriu gardei mobile si armatei
 se remana consignatu in intrulu cetătii. Oficierii trupelor
 captive se voru inducé in una lista, care are a se presintá
 auctoritatiloru nemtiesci. Dupa espirarea armistițiuulu, toti
 militarii apartienetori armatei consignata in Parisu au a se
 presintá ca captivi armatei nemtiesci, dacă p'na atunci nu
 se va fi inchiaiatu pace. Oficierii si-voru retiené armele.

Art. 7. Gard'a nationala si-va retiené armele; ea se
 incredintieza cu veghierea a supr'a Parisulu si cu sustiena-
 rea ordinei. Acest'a se referesce si la gendarmeria si la trup-
 pele asemenea ei, cari se intrebuintieza la servitiulu muni-
 cipalu, precum sunt gard'a republicana a oficialiloru vamali
 si pompierii. Sum'a totala a acestei categorii nu este iertatu
 a trece preste 3500 fetiori. Tote corpurile tragutoriloru-
 liberi se voru disolve prin una ordonantia a guvernulu
 francesu.

Art. 8. Indata dupa subscrierea documentulu presinte
 si inainte de luarea in posesiune a forturiloru, comandantele
 supremu alu armatelor nemtiesci va inlesni commissari-
 loru, pre cari i va esmite guvernulu francesu, ca se pre-
 pare aprovizionarea Parisulu, si ca mărfurile destinate pen-
 tru elu se le duca in cetate.

Art. 9. Dupa predarea forturiloru si dupa desarmarea
 muriloru si a garnisoni, statorite in art. 5 si 6, aproviziu-
 narea Parisulu se va face pre călile ferate si drumurile
 marine. Articlii destinati pentru acesta aprovizionare nu
 se potu recurá pre teritoriulu ocupatu de trupele nem-
 tiesci; si guvernulu francesu se deobliga a lasá se se cum-
 pere articlii acesti-a a fara de lini'a demarcationala, carea
 incungiura pusetiunile armatelor nemtiesci, a fara dacă
 comandantele acestoru d'in urma va concede contrariulu.

Art. 10. Tota person'a, carea voiesce a parasí Pari-
 sulu, trebuie se fia prevediuta cu unu pasportu regu latu, ce
 lu vu edá auctoritatea militaria franceza, si care se va pre-
 sintá avangardelor nemtiesci spre vidimare. Aceste pasporte
 si vidimari se voru dá de jure candidatiloru pentru deputa-
 tiunile provinciali si pentru adunarea nationala. Cerculatiu-
 nea acelor-a, cari au primitu acesta concessiune, se con-
 cede numai de la 6 ore demaneti'a p'na la 6 ore sér'a.

Art. 11. Cetatea Parisu va solvi ca contributiune de
 resbelu una suma de 200 milioane franci. Refuirea acestei
 sume trebuie se urmeze inainte de ce ar' espirá diu'a cinci-
 spre-dieci a armistițiuulu. Modulu solvirei se va statorí prin
 una comisiune miesta nemtiesca si franceza.

Art. 12. Sub decursulu armistiului nu se va departa d'ntre pretfosele publice, cari potu servi de cautiune pentru acoperirea contributiunei de resbelu.

Art. 13. Importulu armelor, munitiunei si alu obiectelor, cari potu servi spre crearea acelorua, este interdus pentru Parisu sub integru decursulu armistiului.

Art. 14. Se va procede la schimbarea prizonierilor, facuti d'in partea armatei franceze de la inceputulu resbelului. Spre scopulu acestu-a, autoritatile franceze voru prezinta in celu mai scurtu tempu autoritatilor militare nemtiesci d'in Amiens, Mans, Orleans si d'in Vesoul listele despre prizonierii germani. Eliberarea prizonierilor germani va urma la cele mai de aproape puncte confinariie. Ca ecivalentu de schimbare, autoritatile germane voru predá celoru franceze unu numeru egalu de prizonieri francesi de asemenea rang. Schimbarea se va estinde si a supr'a prizonierilor civili, precum capitani marinei germane comerciale si civili francesi, internati in Germani'a.

Art. 15. Intre Parisu si departamente se va introduce unu servitiu postal pentru epistole nesigilate prin mediulocirea cortelului generalu d'in Versaili'a.

Pentru confirmare, subscriisii au proveditu conventiunea prezinta cu subscrierile si sigiliile lor.

Datu in Versaili'a, in 28. ianuariu 1871.

Bismarck. Favre.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 1. febr. 1871.

Siedinti'a se deschide la 10 ore a. m., sub presidiulu ordinariu alu presiedintelui Paulu Somssich. — Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei trecute, se prezinta mai multe petitiuni cari se transmitu comisiunei petitiunarie.

Georgiu Stratimirovics interpelleza pre ministrulu-presiedinte, daca guvernulu ungurescu voiesce a esoperá, ca monarci'a se observe una politica liberala si favoritoria emanciparii crestiniloru d'in orientu. — Se va comunicá ministrului concernit.

Ministrulu comunicatiunei, Stefanu Gorove, pune pre mes'a camerei 69 de documente, relative la calea ferata tibiscana si de sudu. — Se voru tipari.

La ordinea dilei urmeza continuarea desbaterei speciale a supr'a bugetului ministrului de comerciu, agricultura si industria, si se voteza titulu 2 si 3.

La titulu 4, care trateza despre institutetele de agronomia, Ladislau Korismics prezinta unu proiectu de concludu, dupa care in intreaga tier'a au a se infiintá scole agronomice teoretice si practice, asié ca totu pre 30—40 mile patrate se cada una asemenea scola. — Proiectulu de concludu se va tipari.

Siedinti'a se inchiaia la 2 ore d. m.

Siedinti'a de la 3. febr. 1871.

Siedinti'a se deschide la 10 ore a. m. — Presiedintele Paulu Somssich aduce la cunoscinti'a camerei inceta-

rea d'in vietia a ministrului ungurescu de culte si instructiune publica, b. Iosifu Eötvös, repausatu in noptea de la 2. spre 3. februaru, propunendu ca camera se-si esprime protocolaru condolinti'a despre acésta perdere mare. (Aprobare generala.) — Fr. Deák propune ca camera se partecipe in corpore la ceremoniele funebrale. (Aprobare generala.) Oratorele a auditu de la membrii familiei cá, dupa consantire, corpulu defunctului se va transportá la Ercsi, pentru a se asiediá langa tatalu seu; dreptu-aceu invita pre presiedintele a se pune in comunicatiune cu familia defunctului, si apoi in siedinti'a de mane (4. febr.) se raporteze camerei in acésta privinti'a. (Aprobare.)

Ernestu Simonyi propune ca camera se-si suspinda siedintiele pana dupa immormentarea defunctului. (Aprobare generala.)

Siedinti'a se inchiaia la 10¹/₄ ore a. m.

Siedinti'a de la 4. febr. 1871.

Presiedintele deschide siedinti'a de asta-di a camerei reprezentantiloru la 10 ore a. m. Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei precedinte, presiedintele comunica cá, conformu dorintiei defunctului, corpulu lui se va transportá la Ercsi, unde se va asiediá in cripta familiara, dreptu-aceu invita membrii camerei a se presentá mane (5. febr.) la 1 ora, in palatulu academei, pentru a asiste in corpore la consantirea corpului defunctului, care apoi va fi insocitu pana la Ercsi de una deputatiune d'in sinulu camerei. (Aprobare.)

Siedinti'a se inchiaia la 10¹/₂ ore a. m.

Romanii

si

Constitutiunile Transilvaniei.

(Urmare.)*

Dupa diet'a dela 1791., si propriamente cea omagiale de sub Franciscu I. la a. 1792., in totu decursulu guvernareii acestui principe, care a tinentu ani 43., abia s'au mai tinentu diete in Transilvani'a de cáta la anii 1794., 1809., 1810., si apoi dupa intervalu de 23. ani, abia la a. 1834.

Sub Ferdinandu I., succesoru lui Franciscu, s'au tinentu diete mai adeseori, anume la 1836., 1842. si 1847. Aceste diete s'au ocupatu mai multu cu deslegarea seu mai bine incurcarea relatiuniloru urbariali. Noi, cu aceste nu ne vomu ocupá aci; noi tractamu acum relatiunile dreptului publicu transilvanu.

Si aci, cu espunerile despre autonomi'a si independenti'a Transilvaniei, amu ajunsu la anulu 1848. Pene aci amu aretatu, constatatu, documentatu, ba amu citatu chiar actele de dreptulu publicu alu Transilvaniei, de dreptulu ei de autonomi'a si independentia. De aci inainte ne vomu tienie mai multu pre terenulu defensivu; vomu aperiá ceea ce pentru Transilvani'a este nealienabilu, ceea ce nu se

*) Vedi nrii 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 si 9 ai „Federat.“

incete nici asta-di a pecatuf, barbatii nostri conducatori, atatu dincoce cátu si dincolo de Carpati, in contr'a acestui santu adeveru! Nu asié brav'a nostra-junime vienesa. Ea, de-si inainte cu trei-patru ani nescari inriurintie necalificabile reusiera a aruncá si in sinulu ei merulu Eridei, in scurtu se reflectá era-si si dede audiú siopteloru animei junili, neco rupte, carea in foculu iubirii sacre cátra natiune si patria provoca pre totu natulu la unire in cugete, in sentiri si in fapte. — Astu-feliu cele doue reuniri ale tenerimei romane de aici se contopira intr'un'a, si statutele „Romaniei june“ se accepta pre tota dnu'a se sosesc de la guvernulu aprobate, pentru-ca estu-modu junimea se-si pota reincepte si urmá, in orele libere de alte ocupatiuni, intrunirile si activitatea sa conforma devisei social-literarie, ce si-a propus. Astu-feliu anur'a anului 1871 salutá in sal'a „Victori'a“ preste una suta de cei mai alesi teneri romani, imbracisandu-se in sincera amiciá junila, uniti in sentimente romanesci, resoluti in sufletulu lor, de a remané si de a fi totu in asemenea armonia cereasca si pre atunci, candu ca barbatii maturi voru avé insii de a conduce destinele gintii nostre, de a aperiá si inaintá sant'a cauza nationala.

Altu documentu (ca se tacu despre frumos'a initiatiua tota a acestei junimi in privinti'a proiectatei serbatori la Putn'a) ni subministra chiaru si program'a memoratelor festivitatí. Ea ni areta, cá tenerii nostri voru si cu asemenea ocaziuni a urmá principiulu practicu alu strabuniloru admirati de lume, de a impreuná adeca frumosulu cu folositorulu, miscere utile dulci. Éca-o: 1. Cuventare festiva, de N. Oncu. — 2. Cantulu „Corabiarului“, esecutatu de corulu vocalu. — 3. „Unu devotamentu familiei Hormusachi“, poesia de A. Muresianu, declamata de Leu Muresianu. — 4. „Serenada“, solo cu acompaniamentu de pianu cantatu de Cocinschi. — 5. Unu fragmentu de traductiune in hexametru a Eneidei lui Virgiliu, de V. Bumbacu. — 6. „Marsiu“, esecutatu de corulu vocalu. — 7. „Sentinel'a romana“, poesia de V. Alesandri, declamata de P. Danu. — 8. „Remasu bunu codrului“, quartetu esecutatu de eoru. —

póte dá, nu se póte vinde: autonomi'a si independenti'a ei.

Inainte inse de a tractá legile dietei memorabile del 1848. se ne fia permis a espune unele consideratiuni de spre drepturile si detorintiele reciproce ale principelui si ale staturiloru tieriei, seu, despre relatiunea juridica intiera si principe, seu, ea propriamente dupa legile si constitutiunea Transilvaniei, ce obligatiuni luá principele asupra fatie cu tier'a si fatie cu staturile tieriei candu primiá guvernarea, si staturile, reprezentanti'a tieriei ce obligatiun luá asupra-si prin juramentulu omagialu celu prestá principelui?

Dupa usu seu lege, trei erau formele, prin cari principii tieriei indata ce primiau frénele guvernareii, se obligar a impleni detorintiele lor fatie cu suditi, trei erau modurile prin cari ei asecurar pre acesti-a, ca voru sustiené cu neviolabilitate drepturile tieriei: juramentulu, pacte convente, diplome assecuratórie.

Acestu usu s'a observatu si in tier'a unguresca de la inceputu si pene asta-di. Cá de esemplu se citamu numai curvinte!) lui Ladislau IV. d'in scrisóri'a sa dela a. 1279. acestu actu se dice: „Primo quidem juravimus... quod constitutiones et decreta sanctorum regum, progenitorum nostrorum et bonas consuetudines eorumdem nec non omnia alia et singula, quae nostri progenitores in sua consueverunt coronatione jurare, inviolabile servavimus.“ De unde se vede, ca nu numai elu a juratu, ci si antecessorii lui trebuiau la incoronare se jóre, ca voru observá si sustiené inviolabilu constitutiunile tieriei, voru respectá si sustiené integritatea tieriei si drepturile ei. Unu altu esemplu cu mai doue secle mai tardé, aflamu in primulu decretu alu lui Matheiu Corvinu dela a. 1458, unde la art. 55. se dice: „Item quod prout dominus Rex praestitit juramentum, quod nullo tempore super regnicolas... executiones indebitae... petantur vel imponantur“ etc.

Acestu actu de depunerea juramentului atatu este de esentialu si in tier'a unguresca si asta-di, in cátu fara incoronare si fara depunerea juramentului regii Ungariei nu se considera de domnitori legitimi a tieriei.

Asiá este si in Transilvani'a. Indata dupa batai'a dela Mohaci, 1526., devenindu Transilvani'a sub principii sei independenti, acesti-a, alesi liberu de cátra tier'a, au trebuitu la suirea lor pre tronu se jóre, ca voru aperiá si sustiené libertatile, legile si constitutiunile tieriei. In art. 26. dela a. 1599. lun'a novembre, se afla urma, ca si Mihaiu Vitezulu s'a apromisu a depune juramentulu cá principe alu Transilvaniei. Éra dela Sigismundu Rakotzi incóce, si pene la Michail Apafi II., celu d'in urma principe alesu alu Transilvaniei, toti principii au trebuitu se depuna juramentulu prescriu de lege. Legea a staveritu si formul'a juramentului; aprobatele si compilatele sunt pline de formule de juramente, dupa cari jurau si a juratu tota acea catena de principii, urmati unulu dupa altulu.

Primulu principe alu Transilvaniei d'in cass'a habburgica, imperatulu Leopoldu I., fiindu ca la inceputu a primitu guvernarea numai cá protectore alu minorenilu Apafi II. n'a facutu nici-unu juramentu; elu a intermisu a de-

FOISIORA

Vien'a, in 27. ianuariu 1871.

(Serbarea preserei anului nou — si inca ce-va.)

Domnule Redactoru!

Fiindu cá, precum vedu, pana acum nimene nu v'a insciintiatu nici cu o iota despre serbatori'a romana principale, ce tenerimea nostra studiosa de aici s'a indatinatu a serbá in ajunulu anului nou, de acea speru, cá sfrurile prezinti, de-sf camu tardie, nu voru fi lipsite de ore-care interesu pentru publiculu romanu.

Preser'a anului nou 1871, ca-sf in anii de mai inainte, asié si acum, a intrunitu o frumoza cununa de Romani in sal'a otelului „Victori'a“, unde se celebrá acésta serbatoria a junimei romane. In adinsu dice „serbatore a junimei romane“, pentru cá finea anului vechiu si inceputulu celui nou sunt nisece momente asié de totu acomodate si nimerite pentru asemenea festivitatí. Colo reminiscintiele trecutului cu suferintiele nostre seculari, colé presintetele posomoritu, asié cátu Romanulu de anima cu nerabdare si sete cërca se petrundu cu ochii sufletului seu velulu viitorului, se afevre-o sperantia magulitoria carei sale natiuni si patrie. Cine inse e chiamatu in prim'a linia se realizeze atari sperantie, daca nu junimea studiosa a unei natiuni, daca nu elit'a acelei junimi? Si éta, eu sum in fericea pusetiune, de a poté d'in experientia asecurá pre iubiti mei conatiunali, cum-cá junii nosiri de la universitatea si institutetele de invetiamentu d'in Vien'a prin activitatea si zelulu lor ni dau garantiá, ni potu implé cu o justa incredere in privinti'a unui viitoru mai frumosu si mai imbucuratori.

Unu documentu alu acestei fi si festivitatea d'in vorba. Cine nu scie, cá acsiom'a recunoscuta de toti tempii, cá dogm'a presintelui este unirea sentimentelor si poteriloru, daca vre-o societate, vre-unu poporu va se realizeze pre ori-care terenu alu activitatii omenesci ce-va mare si salutaru? Si, domne, cátu de multu au pecatuitu, si nu

9. „Serbatorile nationali“, discursu de H. Bumbacu. 10. La 12 ore „Multi ani“, cantatu de coru. — 11. Salutarea anului nou, de I. Slaviciu.

Frumosa programa si si mai frumoza esecutarea ei! — asié cátu cei mai multi numeri fure ceruti se se repetiesca si câte de doue ori. Se intielege, cá in intervaluri nu lipsira nici toasturile, arom'a banchetelor. Anume la cuventarea festiva, in carea zelosulu presiedinte interim alu societatii, facundu una reprivire preste trecutulu celu mai de aproape alu teneriloru romani de aici in respectulu socialitatii, adause in termini bine-sentiti câte-va indemnari adeverate romane cátra fratii sei colegi si salutá totodata ospetii prezinti (dd. B. G. Popoviciu, Visarionu Románu, dr. G. Silasí; dd. Const. I. Brateanu, Valentinéanu, unu colonelu polonu, ambii ultimi tocm'a s'au d'in Franci'a, s. a.); in numele acestoru respunse d. Silasí. Domn'a-sa resalutandu junimea si multiamindu-i cu cordialitate pentru rar'a placere, castigata ospetiloru, cari si-potu pasce ochii pre o cununa asié de stralucita de juni de cei mai alesi d'in patru anghiuri romane, manecá de la unitatea natiunii romane in limba, datine si aspirari de cultura si progresu, si pre acestu temeiu si terenu intoná necesitatea armoniei si contielegerii d'intre noi; la acésta voru ajunge junii, daca acum si pururea voru tienie susu standardulu unitariu alu romanismului, voru postpune pururea intereseloru generali pre cele private, si-voru luá pururea de modelu pre strabunii cei cu caracteru de fieru, voru lucrá pururea ca Romani romanesci, cu vointia firma ca stanc'a d'in Carpati si cu anime sincere, pentru-cá animele sincere se intalnescu. D. C. Brateanu areta in toastulu seu discursulu seu memorabilu caus'a inaltarii seu decadintiei natiuniloru, cu esemple si d'in trecutu, éra mai alesu d'in situatiunea prezinta a lumii. Se mai radicara toastu pentru Maies. Sa imperatulu Franciscu Iosifu (de d. V. Grigoroviti'a); pentru M. Sa domnitoriulu Carolu I. (de d. Eminescu); pentru anteluptatoriulu romani pre terenulu politicu si scientificu, cum sunt: Hormusachescii, Vasilcescii s. a. in Bucovina, Baritiu, Macelariu, Ratiu, Assente s. a. in Transilvani'a,

pune juramentul anca si dupa ce a devenit domnitoriu in Transilvania, precum au intermis si cei patru succesori ce i-a urmatu unulu dupa altulu in cursu de unu seclu intregu. Dar' Leopoldu II., stranepotulu primulu principe d'in casa habsburgica, nu numai ca a depus juramentul prin unu comisariu anume tramisu la diet'a dela a. 1790., ci a aprobatu si legea, art. I. si III. dela a. 1791., prin care se stabileste formul'a juramentulu, si prin care se ordina ca toti succesorii se depuna juramentul dupa acea formula. Acestu juramentu assecurativu de libertatile si immunitatile tieriei, l'au prestatu si urmatorii lui Leopoldu II., anume Franciscu I. in diet'a dela a. 1792. si Ferdinandu I. in diet'a dela a. 1837.

Ca in Ungari'a, asemenea si in Transilvania, depunerea juramentulu d'in partea principelui atatu este de necesaria si indispensabila, in catu altminter principii nu se potu considera de domnitori legitimi in Transilvania.

Celalaltu modu assecurativu ce l'u faceau, si trebe se l'u facea, domnitoriu, despre observarea intacta a immunitatiloru, libertatiloru si drepturiloru tieriei, este, ca ei pre l'anga juramentu, seu in decursulu guvernareii, seu indata la inceputu, incheiau cu tier'a anume contracte, capitulatiuni seu pacte convente, seu emiteau diplome assecurative.

Se observa acest-a si asta-di in Ungari'a, si trebe se se observe si in Transilvania.

Dupa ce, primulu principe nationalu dupa batai'a dela Mohaci, Stefanu Bathori, s'a alesu de rege alu Poloniei, fratele acestui-a, Cristoforu, ca locotitoriu alu seu in Transilvania, a trebuitu se primisca unele conditiuni seu norme de guvernare ce i s'au propusu de catra dieta, si cari prin art. 2. alu acelei diete dela 28. ianuariu 1576., s'au redicatu la val're de lege. Chiar' si Mihaiu Vitezulu prin articulu ce amu citatu mai susu, a facutu votu de a sustiene libertatile tieriei. Era dela Gabrielu Batori incepe si p'ene la Michail Apafi, fia-carui nou principe alesu, se puneau prin diete certe conditiuni, cari trebuiau se le primisca, si ele se treceau indata in codicele legiloru tieriei. Aceste conditiuni se afla in Aprobatele si Compilatele constitutiuni P. II. t. I. Ele se referescu la relatiunile interne si externe ale tieriei, la formele de guvernamentu, la drepturile si detorintele principelui, la libertatile staturiloru tieriei, la libertatea religioziloru, la libera alegere a principelui si a domnitoriloru tieriei, la legislatiune, la incheierea de confederatiuni cu statele vecine seu alte, si la tote drepturile ce competu unu statu liberu si independentu.

Si principele candu se inaugura, trebui se depuna juramentu, ca va observa tote aceste conditiuni.

Dupa principii nationali, Leopoldu I., anca a trebuitu se asecure staturile tieriei despre drepturile de autonomia si independintia a Transilvaniei, si precum amu vedutu, a emisu diplom'a de la 4. decembre 1691.; urmatorii lui, la primirea guvernareii au emisu numai rescripte assecurative, precum sunt cele de la 10. maiu 1705., 13. martiu 1712., si 21. octobre 1740.; era Leopoldu II. la an. 1791., a adoptatu pretensiunea staturiloru — reprezentantiloru tieriei — ca la ori ce casu de succesiune pre tronul, principele se confirme, in forma de lege, diplom'a leopoldina anca inainte de ce staturile ar' depune juramentulu omagialu; mai tar-

Mocionescii, Hodosiu, Romanu s. a. in Banatu si Ungari'a; pentru metrop. br. Siagan'a (de d. V. Bumbacu) si pentru eterna memoria a fericitulu Sinlutiu (de d. I. Bumbacu); pentru martirii libertatii cuventulu suferitoru in Vatu; pentru comitetulu arangiatoriu (de d. V. Romanu) etc., Telegramme salutarie inca sosira d'in tote partile, de nu me insielu, preste diece, care de care mai patriotice in cuprinsu, a caroru impartesire fu primita cu entuziasmu.

Asie si-petrecu frumos'a si anima'a societate pana tardu dupa mediulu noptii, ducundu la desparifre fia-care in anima sa nu numai o suava suveniru, ci si unu propusu reinnoitu, de a-si pune si pre venitoriu tote posibilile poteri in sierbitiulu amatei natiunii si patrie.

Apropos, Domnule Redactoru, vorbindu despre junimea nostra romar' mi-vine in minte apelulu d'ni Clurileanu, publicatu in urulu pen-ultimu alu „Federatiunii.“ Intentiunea dsale e pre laudabila, daca domni'a sa va se recruteze voluntari d'ntre voinicii nostri fetiori de pre sate, cari si asi ca militari rezervisti au concediati sciu manua arm'a, prin urmare folosulu pentru bravii frati Francesi ar' fi indoitu. Dar' daca dsa ar' de eugetu se d'ca cu sine si d'in pucinii nostri studinti, acestu capitalu nationalu cascigatu cu atat'a necasu si asi de crunta sudore roman'esca, apoi se-i spunemu ce-va. — Inainte cu 3-4 zile unu pretinsu capitanu francesu se adres'a totu cu unu atare apelu catra unu pre-stimatu comerciantu romanu de aici. Comerciantele inse respundindu-i, ca necum se ne tramitemu pucinii studinti la macelu, ci de amu pot' inca amu indiec' numerulu loru, fu pofitu la unu oficialu mare-mare ungurescu resiedinte aici Vien'a, carele si-aret'a mirarea sa, ca laudatulu comerciantu cu influinti'a sa nu sternesce si indamna pre studintii romani de aici, ca se merge intr'ajutoriu la natiunii francese, consangena Romaniloru... Gacescu, d'ni Clurileanu, pentru ce doresce escelintia sa, si dorescu pot' si alte escelintie, asi ce-va!

—tatu.

diu s'a facutu numai acea stramutare, ca staturile trebuiau se depune mai antaiu juramentulu de omagiu, si apoi emitea principele diplom'a assecurativa, care apoi se trecea in codicele legiloru, depunendu si principele juramentulu ca va observa constitutiunea si legile tieriei. Emiterea acestoru diplome, chiar' ca si depunerea juramentulu, s'a observatu si de catra principii urmatorii lui Leopoldu II., anume de catra Franciscu I. si Ferdinandu I. la dietele de la anii 1791. si 1837. Si in intielesulu legii, trebe a se observa de catra ori ce principe ar' urma dupa ordinea de succesiune la tronul, ca-ci altminter guvernarea lui nu este legitima: elu de jure nu e principe.

Facie cu acestu oblegamentu alu principelui catra tier'a staturile dupa usu, si precum se vede d'in mai multi articli de lege, la inceputu n'aveau alta, de catu a promite supunere principelui, si a l'u asecura ca i voru fi intr'ajutoriu cu consiliulu si cu servitiulu loru. Dupa aceea, s'a introdusu usulu, si s'a stabilitu si prin lege, ca staturile se depuna juramentu de omagiu, si s'a precisatu si formul'a juramentulu. Formulele acestoru juramente anca se afla in aprobate si compilate. E de observatu inse, ca sub principii nationali, ei trebuiau se depuna juramentulu mai antaiu si apoi staturile.

Cum amu vedutu, Leopoldu I. si patru succesori ai lui, n'au prestatu juraminte, ci au emisu numai diplome assecurative; staturile inse au depus juramentu de omagiu la toti succesorii lui, luandu afara pre Iosifu I., carui nu s'a prestatu juramentu, fiindu ca, in timpii racofiani de atunci, diet'a nu s'a potutu intruni. Sub Leopoldu II. inse s'a adusu lege, art. 3. si 4. de la an. 1791., prin care s'a decretatu ca la ori ce schimbare de tronul, staturile se depuna juramentu de omagiu principelui inainte de ce ar' depune acest-a juramentulu, si despre acest'a precum si despre juramentulu principelui si diplom'a lui de asecurare, se se facea articlu separatu de lege.

Ac'est'a s'a observatu ca usu legalu si norma legitima p'ene la an. 1848., si juramentulu omagialu se facea dupa formul'a adoptata sub Maria Teresia prin art. 4. de la an. 1744.

Si acum, constatandu d'in cele disse p'ene aci, ca la legitimitatea guvernareii principelui in Transilvania se cere: a) inaugurarea principelui in dieta anume convocata pentru acest'a, si care se si numia dieta inaugurale; b) juramentulu de omagiu alu staturiloru tieriei; c) juramentulu principelui, si diplom'a assecurativa legiloru, immunitatiloru, libertatiloru si constitutiuniloru tieriei; — constatandu d'ncemu anca odata, acest'a relatiune reciproca de dreptu intre tier'a si principe: — reamintindu de alta parte, pactele convente, legile de dreptu publicu, si constitutiunile ce amu enumeratu mai in susu, si constatandu adeverurile necontestate si necontestabile, scose d'in aceste acte, si basate in ele ca: a) tier'a si-a rezervatu dreptulu de libera alegere dupa mortea celoru d'in casa domnitoria, cari au dreptu de succesiune ereditaria in Transilvania; b) ca principele este detoriu a guvern'a si a domni in tier'a nu dupa norm'a celorlalte tieri de corona, ci dupa constitutiunea si legile Transilvaniei; c) ca Transilvania are constitutiunea si guvernamentulu seu propriu si independentu dela ori care alta tier'a de corona; d) ca Transilvania nu pote fi incorporata cu nici un'a d'in aceste tieri; e) ca intre Transilvania de o parte, si intre Ungari'a seu celelalte tieri ale casei aburgice de alta parte, nu este nici o alta legatura decatu identitatea personei domnitoriu; f) ca principele numai atunci este legitimu domnitoriu in tier'a, daca a depus juramentulu pre constitutiune, si a emanatu diplom'a assecurativa drepturiloru tieriei: — constatandu, o mai repetimu odata, aceste drepturi de autonomia si independintia a Transilvaniei: — se trecemu la anulu 1848., la legile Clusului d'in acestu anu.

(Va urm'a.)

Discursulu

deputatulu nationalu Sigismundu Borlea, rostitu in siedintia camerei ung. d'in 27. ian. la ocaziunea desbaterii bugetulu ministeriului de interne.

On. Camera! N'aveamu de eugetu se vorbescu la acestu obiectu, ma nici la intregu bugetulu ministeriului de interne, fiindu ca me temeamu, nu cum-va la pof'a onorabilei Camere se fu era-si silitu a insira fapte si date contr'a regimulu, er' unulu d'ntre conducatoriil' opozitiunei. dlu Col. Tisza, se vina apoi a me acusa ca agitezu. Eu cu ocaziunea grairei mele d'in 23. a. c. am spusu apriatu, ca spre adeverirea celoru propuse de mine nu voi aduce date si fapte — de cum-va onor. Camera nu va cere acest'a espresu; (sgomotu); — n'am cerutu;) dupa ce inse on. Camera a pofitu de a dreptulu insirarea de date si fapte, — (sgomotu), eu ca se respundu acelei pofte, am citatu unele prin cari am doveditu gravaminele natiunei romane; ac'est'a, daca ar' fi voitu, ar' fi potutu pricepe si dlu deputatu C. Tisza, elu inse numai pentru ca facia de noi se pota face pre apertoriulu guvernulu, preferi a botesa gravaminele insirate de mine — de agitatie! Dupa ce inse dlu secretariu de statulu si deputatu C. Zeyk, pre carele dlu presiedinte alu Camerei d'in capulu loculu ni l'a aretat ca pre reprezentantele regimulu, — se servi de unu argumentu, pre carele, daca se servi de elu unu sim-

plu deputatu, marturisescu, ca-lu pe treceamu pana in capetu celu multu cu unu dimbetu, — dar' fiindu ca l'a adusu ca reprezentante alu ministeriului de interne in numele guvernulu, si astfelu a datu spresiune unei pareri politice ce asta-di domnesce in ministeriu: nu potu trece cu vederea ca se nu face ce-va reflesiune la acelu argumentu.

Dlu Zeyk, secretariulu de statulu, ca reprezentante alu ministeriului a disu, ca are si unu motivu politicu pentru care cere ca propunerea de adaugere de cate 500 fl. la lefa celoru 6 seu mai sciu eu cati supremi comiti si capitani d'in Ard'elu se se primisca, si acestu motivu de mare insemnatare este, ca-ci in Ard'elulu intregu essistu numai duoi supremi comiti respective capitani romani, apoi acesti ambii sunt intre acei-a a caroru lefa se cere prin regimu a se adauge cu cate 500 fl. pre anu.

Onor. Camera! Mai de multe ori amu facutu esperiinti'a, ca regimulu candu vre-o fapta seu intentiune a sa fara de temeiu si motivu, nu mai scie s'o apere contr'a atacuriloru, se intorce si dimbesce un'a catra natiunile nemagiare si apoi cauta pretextu la acelea. Astfelu a facutu dlu ministru de interne in ver'a trecuta la desbateru proiectulu de lege pentru regularea municipieloru, candu ne mai sciundu nici elu nici partit'a lui cum se-si motiveze pretins'a omnipotentia pentru supremii comiti, in perplessitate sa si-lu'a refugiulu la natiunile nemagiare si cu unu dimbetu cordialu ni spuse, ca omnipotentia prefectiloru este necesaria pentru aceea, ca prin ea regimulu se fia in stare d'a apera pre natiunile nemagiare, — de care aperare, intre parentese fia d'nsu, se ne ferisca Ddiu!

Intru asemenea si dlu Zeyk, secr. de statulu in pusetiune strimtorita, acum a dou'a ora vine a se arunca de apertoriu alu natiunei rom. d'in Transilvania; dar' dsa nefiindu deprinsu in arte, incercarea nu-i succesa; ca-ci totu-de-un'a in locu de apertoriu, elu se presenta ca vatematoriu si persifatoriu, pentru ca — rogu-ve, a face aicea in camera, in numele guvernulu acea declaratiune, cum-ca pre guvernulu motive de politica lu indamna ca se cera urcarea lefeloru celoru duoi capitani supremi romani d'in Ard'elu cu cate 500 fl. — daca nu a fostu se fia afrontu si insulta contr'a natiunei romane d'in Transilvania, apoi intr'adeveru nu pricepu ca ce a voitu se fia! — pentru ca dlu sec. de statulu Zeyk, ca reprezentante alu guvernulu — dora nu va crede ca natiunea romana in sentiulu nenumerteloru doreri si vatemari, prin aceea va pot' fi liniscita si cascigata. ca guvernulu cu mare gratia va da la duoi barbati romani d'in Transilvania cu cate 500 fl. mai buna lefa pre anu; — daca totu-si ar' fi, ca dlu Zeyk, sec. ministeriulu de statulu, intr'adeveru se nutresca acest'a credintia, atunci eu multu i-asi admira infieleptiunea politica si de statulu, dar' nici de catu nu i-asi invidia-o! (Sgomotu.)

Nu — onor. Camera, aceea este trebuint'a si pretensiunea natiunei romane, ca guvernulu se darnesca la vr'o duoi barbati cati-va florini, ci este: ca se si se face dreptate si se si se acorde drepturile politice ce i competu! Ac'est'a, si numai ac'est'a va multum' pre natiunea romana. — Se pote, da, ca guvernulu prin bani si promisiuni se cascige pre unii individi slabi de caracteru, dar' nu pre natiunea romana. Er' cu cati-va omeni cu caracteru slabu — nu o va duce de parte. Detorint'a regimulu este a nesu se multum'esca si cascige natiunea romana, er' nu pre vr'o cati-va individi de caracteru slabu.

Despre imbunetate lefeloru onoru supremi comiti si capitani districtuali d'in Transilvania, macaru ca mai de una-di dlu ministru de finantie, candu vorbi despre urcarea lefeloru functionariloru de statulu, zugrafi miser'a aceluora cu coloru forte negre, — s'ar' pot' vorbi preste totu forte multu, si daca noi, cari cunoscemu seract'a si miser'a poporulu de la tier'a, ne am pune se o zugrafiu aceea, anume in casurile candu vre-unei biete familie serace pentru carile publice i se i'e si pune la toba unic'a vaca seu capra ce are, — asi credu ca acestu tablou ar' fi multu mai tristu si mai intunecosu; (sgomotu); — dar' eu nu facu ac'est'a, ca-ci me temu ca, daca a-si face-o, unu deputatu cre-care m'ar' acusa chiaru de revolta!

Er' ce se tiene specialu de imbunetate lefei celoru duoi supremi capitani romani d'in Ard'elu, eu d'in parte-mi tocmam pentru-ca sum romani, si pentru-ca in Transilvania intr'ega numai duoi atari demnitari sunt aplicati, inca si in alu loru propriu interesu — nu numai ca nu votezu urcarea, ci rogu pre on. Camera ca se nu li-o voteze; ca-ci eu astfelu sum conynusu, ca regimulu pentru aceea voiesce a imbunetati si a loru lefa, fiindu ca este otaritu a-i demisiuna si pre acei duoi si a-i inlocui si pre ei prin magnati magiari. — Ac'est'a insinuatiune voiu a o documenta prin fapte si date; asi buna ora pana ce la noi in Zarandu lefa supremulu comite era 3000 fl. guvernulu puneu romani in acelu postu, indata ce inse lefa s'a ureatu la 4000 fl. romanulu supremu comite a fostu demisiunatu si in locu-i s'a numitu unu conte magiaru; — mai departe d'ni deputati sciu si insi-si pre bine, ca-ci de siguru au cititu ceea ce d'ilele de curendu trecute mai tote foiele unguresci adusera ca o scire si noutate imbucuratoria, cum-ca guvernulu ung. candu-va a decisu demisiunarea capitanulu districtualu romanu d'in Fagarasiu; (miscare) si apoi — pofitimu, priviti preliminarulu si veti observa, ca intre acei duoi supremi capitani romani a caroru lefa se intentiunea a se imbunetati, unulu este chiaru su-

premulu capitani alu Fagarasiului; guvernulu deci tinde a imbunetati acea l'ef'a, ca-ci voiesce a implini acelu postu cu unu magnatu magiaru, si fiindu ca nu afla atare magnatu care se-lu primisca cu l'ef'a de numai 2500. (Sgomotu.)

„Albina.“

Marmati'a, in 23. ian. 1871.

Onor. Dle Redactoru!

Ve rogu se aveti bunetate a da locu in pretiutulu diuarius „Federatiunea“, rectificarei mele la provocarea telegrafica a Dlu vicariu Pavelu, in carea se dice, cum-ca asiu fi invinutulu intr'unu modu nesuportabilu societatea de lectura d'in Sigetulu-Marmat'ei.

Ori cine va cet'i corespundint'ia mea respectiva, nu credu se pota afla intr'ins'a vre-o expresiune, prin carea asiu fi invinutulu societatea de lectura seu comitetulu ei, nu, acest'a n'am facutu, si neci ca asiu pot' face un'a ca ast'a facia cu una societate, a carei-a scopu este natiunali si santu.

Ci d'in contr'a, am desaprobatu numai portarea acoloru fii si Marmat'ei, cari bucina cu gura mare natiunalismulu, 6r' in fapta nu contribue nemic'a la promoverea binelui natiunali; si acest'a am aretatu si cu upu esemplu, facundu amintire despre unu d. protopopu, care a facutu o colectiune de vr'o 500 fl. in folosulu societati, dicundu cum-ca d'in acesta suma societatea n'a vedutu neci unu cruceriu; dar' neci prin ast'a n'am invinutulu societatea de lectura, ci numai si numai pre acei-a, cari au contribuitu cu fala mare, si a lasatu societatea cu straitia usiora!

Inse Dlu vicariu me provoca ca se documentezu cu probe asertiunile mele...

Bine, voiu face si acest'a, dar' repetu nu pentru ca asiu fi detoriu cu acest'a societati de lectura, pre carea nu o am invinutulu cu nemic'a, ci d'in contr'a voiu face pentru promoverea binelui materialu alu societati, si pentru ca se se convinga Dlu vicariu, cum-ca corespundint'ia mea e basata pre documinte, d'in care am firma sperantia ca va av' folosu si societatea de lectura.

SS. dnulu Vicariu si-va aduce aminte de cerculariulu seu d'in an. 1868, 27. iuliu nr. 245 prin care a provocatu inteligint'ia marmat'iana la contribuere banala in folosulu nou infiintatei societati de lectura d'in Sigetulu-Marmat'ei; provocarea a avutu efectulu doritu, ca-ci fiii Marmat'ei au grabitu a se subscrie care de care mai uite si cu sume mai frumose. — In tocma cum s'au subscisu cu mi de florini si la infiintarea preparandei romane d'in Sigetu, repausata in Domnulu, asié s'a subscisu si inteligint'ia romana d'in protopopiatulu Iodului in folosulu societati de lectura d'in Sigetu cu o suma de 558 fl. v. a., si originalulu listei de subscriptiune s'a tramisu Dlu Vicariu; er' subscrisulu, avendu a mana o copia a ei (care o acelu pentru rectificarea mea) si intrebandu pre unulu si pre altulu d'in subscisi, am primitu respunsulu, ca d'insii n'au solvitulu nimic'a; aceste respunsuri mi-au datu apoi ansa ca se scriu, ca Marmat'eniloru nu li pasa multu neci de unice'a loru societate de lectura: Atat'a pentru rectificarea mea.

In urma observu numai atat'a ca, daca mi s'ar' documenta (ce altcum e cu nepotintia) cum-ca inteligint'ia d'in tract. Iodului — pre carea o va afla Dlu Vicariu subscrisa in list'a amintita — a solvitulu sumele subscise in favorulu societati, atunci mi voiu plec'a capulu inaintea judecati acelei-a-si stimate inteligintie, dar' nu inaintea societati de lectura, pre carea nu o invinutiescu cu nemic'a, — d'in contr'a repetu si voiu repet'a ca nu este destulu a ne falu cu natiunalismu, ci trebuiescu si fapte natiunale.

u.

VARIETATI.

(+ Necrologu.) Intr'unu tempu de abie trei ani de d'le, neimpatat'a morte secer'a si ese suflete d'in un'a d'ntre cele mai nobile si mai pretiuite familie romane d'in Bucovin'a, adeca d'in famili'a Costinesciloru, atat'u de respectata in tier'a nostra, pre-catu de venerata e si memori'a acestui neamu si nume, descindietoriu cu fama istorica inca de pre tempurile lui Stefanu celu mare, si pre-catu de adeverati, zelosi si devotati au fostu Costinescii pururea patriei, natiunei si besericei nostre. Petrecuramu mai anu-tiertiu la eternulu repausu pre Iancu cav. de Costinu, proprietariulu mostei Sipeniti; pucinu dupa ace'a pre fratele seu, cetatianu si proprietariu d'in Suciav'a, Ionica Costinu, si in scurtu intervalu dupa mortea acestui veteranu si veneratu barbatu, pre alu trei-lea fratu alu loru, pre maiorulu de cavaleria Georgiu Costinu. Nu multu dupa aceste triste disparitri, duseramu la grupa pre jun'a domna Victori'a Petrino, soc'a renumitulu nostru postu Dumitru Petrino, si flica a sororei celoru trei Costinesci; si era-si in scurtu tempu dupa acest'a inosciramu apoi la mormentulu rece pre domn'a Agnes Popovici, soc'a lui Iancu cav. de Popovici, membru alu familiei Popoviceniloru, carea e la noi respec-

tata si renumita atat'u prin patriotismulu si natiunalismulu ei adeveratu si activu, catu si prin multele si marinimosele ei fapte umane si filantropice. Dar' si acesta domna, Agnes Popovici, fu fic'a mai susu-mentionatei sorori a Costinesciloru, a domnei Pulcheri'a Costinu, casatorita Buchentalu. In 14/2. ian. a. c. repausa si insa-si acesta domna, Pulcheri'a, soc'a boerulu Teodoru cav. de Buchentalu, proprietariulu mostei Mihalcea de langa Cerneuti, in etate de 60 de ani. Immormentarea ei se facu in Mihalcea prin S. S. Archimandritulu diecesanu, Dlu Teoflu Bendell'a. mai multi preuti, diaconi si clerici seminariali si in fint'ia de fatia a unei multimi mari de rediesi si poporu, precum si a mai totoror boeriloru nostri natiunali d'in Bucovin'a. — Repausat'a a fostu in cursulu intregi sale vietie una romana d'in tota inim'a, cu cuventulu si cu fapta; precum este si aduncu intristatulu ei sociu, si cum diseram, ca erau si repausatii ei frati Costinescii si ropausatele sale flice, Agnes si Victori'a. Si acesta amore catra natiunea sa a doveditu-o repausat'a domna Pulcheri'a inca si cu limba de morte, testandu d'in averea sa propria 150 fl. pre anu pentru scol'a romana d'in comuu'a Mihalcea, unde ea acum repausadia intru-o cripta cu unicele sale flice, numitele domne Agnes si Victori'a. Fia-li tierin'a usiora si memori'a eterna! — Bucovin'a, 20/8 ianuaru, 1871. — P.

*(Multumita publica.) Subscrisulu si-tiene de sacra detorintia a aduce urmatoriloru onorab. Dni cea mai calduosa multumita, pentru ajutoriulu ce i l'au datu intru continuarea carierei sale studiose, si adeca: Ionu Filipanu, protopopulu tract. Secu, 2 fl., Vasiliu Popu, preutu in Nasalu, 1 fl., Teod. Moldovanu, parocu in Gioltiu, 1 fl., Petru Rusu, par. in Nicula 1 fl., Vas. Puscariu, par. in St. Ioan'a, 1 fl., Vas. Rusu, par. in Secu, 1 fl., Georgiu Anca, par. in Santejude, 1 fl., Ios. Muresianu, par. in Simbon, 1 fl., Ant. Iclodi, par. la monast. Niculei, 1 fl., Aless. Nemesiu, ases., 2 fl., Ladislau Lemenyi, possessoru, 2 fl., Vas. Capitanu, poses. 1 fl., Dionisiu Hortopanu, par. in Secu, 1 fl., Dion. Deacu, par. in Bontiu, 1 fl. 35 cr., Filipu Rusu, docente, 40 cr., M. Popu, economu, 1 fl., Teod. Popu, economu, 1 fl., Sim. Fekete, economu, 1 fl. si Petru Cegianu, economu, 60 cr.; la olalta 21 fl. 35 cr. — Beiusiu, 21. ian. 1871. — Ionu Cupcea, stud. de cl. VIII. gimnasiale.

*(La cestiunea teatrulu natiunali.) Comitetulu Societati pentru fondu de teatru natiunali a tinentu siedint'ia sa lunaria la 29. ian. dupa media-di; la acesta siedint'ia au participatu urmatorii domni: vice-presiedintele dr. Alessandru Mocioni, membrulu Petru Mihali si secretarii dr. Ios. Galu si Iosifu Vulcanu. D'ntre agendele acestei siedintie amintimu urmatoriele: dlu P. Mihali a raportatu, ca comisiunea insarcinata in siedint'ia trecuta cu predarea statutelor Societati la ministeriulu de interne, le-a predatu secretariulu de statutu Vilhelmu Tóth, de ora-ce ministru a demissionatu. Secretariulu Iosifu Vulcanu a raportatu apoi despre contriburiile mai noue. — Se spera, ca pre siedint'ia viitoria statute voru fi aprobate, si atunci comitetulu va pot' realisa mai multe conclusiuni ale sale, cari pana acum nu se potura, „Familia.“

*(Diece regule pentru agricultorulu.) Presiedintele unei adunari agronomice, intrebatu fiindu, ca ce are se faca unu agricultorulu pentru-ca econom'a se-i merge bine, a datu urmatoriu respunsu: 1. Cultiveza nutretiu multu, 2. Nutresce vite bune, 3. Atunci nice gunoiulu nu-ti va lipsi. 4. Cu una grapa buna si unu plugu (aratu) tare 5. Ara bine, cu diligentia si destulu de afundu, 6. Cea ce ogorulu teu ti-pote da, 7. Se i-o iei in modu sistematicu. 8. Amelioreza tierinele vechi, 9. Innoteza-ti errogatiunile si perceptiunile si 10. Tu insu-si fi diligentu, cultu si intie-lyptu; aceste regule sunt de ajunsu pentru unu agricultorulu.

*(Precum in anii trecuti), asié si estu-tempu se va arangia in Pest'a unu balu romanescu, inse de asta-data in favorulu francesiloru raniti. Balulu se va tiené in 6/18. februaru a. c., in sal'a hotelulu Frohner.

Sciri electrice.

Bordeaux, 3. febr. Alsatianii si Lotaringienii, cari petrecu aici, tienura una adunare numerosa si decisera cu unanimitate a sustiené dreptulu Alsat'ei si alu Lotaringiei: de a decide inse-le a supr'a desbinarii loru de territoriulu francesu.

Brussell'a, 3. febr. Intre Londinu, Versallia si Brussell'a esiste una comunicatiune forte viua, si se dice, ca acest'a ar' sta in legatura cu nisce eventualitati de mare insemnitate pentru Europ'a.

Constantinopolea, 3. febr. Guvernulu este ingrigitu d'in caus'a situatiunei in Roman'a, cu tote aceste-a inse poterile nu concedu deocamdata intrevenirea materiale.

Vien'n'a, 4. febr. „Neue fr. Press“ afla, ca in cercurile politice a inceputu a disparé ingrigi-

rea, ce o insuflase versiunea cestiunei romane, carea amenintia pacea europena, de ora-ce poterih europene nu inceteza a insiste pre langa principelu Romaniei, ca se remana pre tronulu, Russia, Austria, Prussia si Angli'a se unescu in acesta dorintia si afla unu spriginu potinte in tatalu principelului. Chiaru si la casu candu tote incercari aru remané fara rezultatu, diplomat'ei i va succede, cu ajutoriulu dispusetiuniloru pacinice ale Russiei si ale Prussiei, a evita cris'a pre calesu complanarii pacinice.

Brussell'a, 4. febr. Garibaldi a primitu candidatur'a la adunarea natiunale d'in partea cetati Nizza. Tientu'a lui Gambetta a efectuitu, ca list'a candidatiloru orleanisti, in frunte cu Thiers, se aiba perspectiva de reiesfre.

Dusseldorf, 4. febr. Principele de Hohenzollern a adresatu principelului Carolu in Roman'a una scrisore, in carea se incerca a-lu opri de la niscari pasi precipitati si lu-svaturescu persevera.

Berolinu, 5. febr. In conferintiele lui Bismarck cu Favre s'a vorbitu degia despre prelungirea armistitiului pana in 1. martiu, pentru-ca adunarea natiunale in Bordeaux se pota precum, peni cu tota seriozitatea cestiunea de pace si guvernulu. Ordinulu relativu la sistarea transportulu de truppe pre campulu de resbelu s'a revocatu. Comandantele d'in Belfort, provocatu fiindu se se predée, a refusat. de ora-ce i lipsesce autorizarea.

Constantinopolea, 5. febr. Principele Carolu a tramisu pre Balaceanu in una misiune separata aici. Asta-di fu primitu de catra marele viziru.

Baselia, 6. febr. In Belfort incepe a lipsi munitiunea, cu greu se va mai pot' aperi inca multu.

Constantinopolea, 6. febr. Chiamarea lui Mithad-Pas'ia d'in Bagdad aici sta in legatura cu cris'a ministeriale. In Chin'a a eruptu una revolutiune mare a mahomedaniloru.

Bucuresci, 6. febr. Principele Carolu se afla inca aici, inse e retrasu in apartamentele sale, si nu se areta nimenui-a. — Poterile l'au asecuratu prin agentii loru politici de aici, ca, la tote reformele constitutiunei, pre cari le crede a fi necesarie pentru consolidarea pusetiunei sale, va pot' cont'a pre spriginulu loru moralu.

Brussell'a, 6. febr. Scirile atat'u d'in Parisu, catu si d'in provinciile francesu, constata ca agitatiunea in favorulu Orleanistiloru ie dimensiuni totu mai mari, si e spriginita de Prusi'a in modu indirectu. Se crede ca Orleanistii voru reesi invingatori la alegeri; Thiers sta in fruntea agitatiunei; Guizotu agiteza d'in afara.

Burs'a de Vien'a de la 6. februaru 1871.

5% metall.	58.90	Londra	123.60
Imprum. nat.	67.80	Argintu	121.25
Sorti d'in 1860	94.—	Galbenu	5.84
Act. de banca	722.—	Napoleon'd'or	9.98%
Act. inst. cred.	250.20		

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.

Banc'a generala de asecuratiune reciproca

„TRANSILVANIA.“

Publicare.

Cuponulu la actiunile fondulu nostru de intemeiare, care decade in 1. februaru a. c. se va solvi, conformu conclusulu adusu in 29. ianuaru a. c. prin adunarea generala a membriloru nostri, cu 90 cr. v. a. atat'u prin casa nostra de aici, catu si prin directiunile nostre tienutale in Sibiu, Brasiovu si Timisior'a.

Sibiu, in 30. ianuaru 1871.

Directiunea generala.

a banc'ei generale de asecuratiune reciproca

(2—2)

„Transilvania.“